

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

●●●●●

4

el

5

10

A konferencia délelőtt 11 órakor nyílt meg Macdonald dolgozószobájában a Foreign Office-ban. A konferencia előrelátástól augusztus 10-ig, vagy 12-ig fog tartani. Eddig a konferencia három albizottságot küldött ki kebeléből. Az első bizottság feladata, hogy foglalkozzék azzal a kérdéssel, milyen testület döntsön esetleges német kérdéseknek ügyében a Daves-féle javaslatokra vonatkozólag. A második bizottságnak feladatává tették ama utak és módok megjelölését, amelyen a német gazdasági és pénzügyi egység helyreállítható. A harmadik bizottság a német fizeté-

seknek a hitelező országok részére való átruházásának módszereivel foglalkozik. A bizottságok megalakításakor Titulescu román delegátus a kis államok nevében tiltakozott ugyanis az ellen, hogy javasolt képviselőket elégtelennek mondták ki. Macdonald azonban Titulescunak megnyugtató választ adott.

Érdekes, hogy a párisi sajtó nagyon pesszimistikusan fogja fel a londoni konferencia várható eredményeit. Többek között a Temps azt kérdezi, nem lenne-e előnyösebb ennnyi nehézségek után gyökeresen véget vetni a játéknak? Ebben az esetben Franciaország a versaillesi szerződés értelmében kilépne a jóvátételi bizottságból és egymaga is megengedhetne Németországgal. Ez a megoldás Franciaországra nézve egyre csábítóbb, mert a szakértői jelentés ígéreteit mindjobban kompromittálja a kölcsönjegyzők feltételei.

A konferencia első ülésén Macdonald megállapítja, hogy a Dawes-féle bizottság egyik legnagyobb érdeme az volt, hogy a jóvátételi kérdéshez nem politikai, hanem kereskedői szellemben nyult hozzá. Kiváncosnak tartja, hogy a kérdésekkel a konferencia is hasonló értelemben foglalkozzék. A többi felszólaló, közöttük Herriot, aki köszönetet mond Macdonaldnak a konferencia egybehívása körül szerzett érdemeiért, továbbá Stefani olasz delegátus azt hangsúlyozzák, hogy a konferenciának Európa számára végre föl kell építenie a béke igazi művét. Elnöknak a konferencia Macdonaldot kérte föl. Főtásként pedig Maurice Hankeyt választották meg.

Később érkezett jelentés részletesebben számol be Herriotnak Macdonald szavaira mondott beszédével. Herriot többek között a következőket mondotta:

— Arról van szó, hogy megvédjük azon emberek érdekeit, akik sokáig egyformán szenvedtek a háborúért. Békítsük ki őket a mindenkitől óhajtott békével.

Kellog amerikai nagykövet kijelentette:

— Nem fogadunk el olyan politikát, amely nem felel meg gazdasági érdekeknek. Mi Európa gazdasági problémáit akarjuk megoldani. Bízom a Dawes tervét sikerében.

Stefani, Hajashi, Theunis szintén reményüket fejezték ki a konferencia munkájának eredményessége iránt.

Seyd francia delegátus a második albizottságban kijelentette, hogy a Ruhrvidék kiürítése két-három szakaszban fog megtörténni, természetesen a megfelelő feltételek mellett.

A nagyváradi színház is részvesz az Ady-ünnepen.

Ady Endre születésének aranylakodalmá s az ezzel kapcsolatos zilahi és érmsédszent Ady-ünnep az erdélyi magyarság legszélesebb körében váltottak ki visszhangot már előkészületeikben is. Zilahra, az ünnep rendezőségéhez Erdély nagyvárosaiból egymásután érkeznek a résztvevők jelentkezői, úgy, hogy a Szilágy-ság fővárosa az ünnep alatt valószínűságarandóklóhely képét fogja magára öltetni.

Nagyváradról is sokan tervbevérték, hogy az aranylakodalmra elutaznak. A városi színház, melynek színpadán huszonegy évvel ezelőtt Adyunk is játszottak egy egyfolyonásosát, s amelynek Ady éven át volt színikritikusa, Harsányi Miklós bízta meg képviselőjével.

Azok számára, akik Nagyváradról az ünnepre utazni akarnak, valószínűleg sikerülni fog autót rendelkezésükre bocsátani. Legkésőbb azonban szombaton délelőtt a tizenegyórás vonattal kell elutazniuk, akik idejében ott akarnak lenni Zilahon.

Véget ért az újságírók sztrájkja

Szerdán múlt egy hete, hogy a kolozsvári újságírók sztrájkba léptek és a küzdelem tegnap az újságírók követelésének teljesítésével véget ért. Az egyezkedő tárgyalások — mint tudósítónk jelenti — tegnap hajnalig tartottak, amikor a kiadók az újságírók követeléseit, a kollektív szerződést teljes egészében elfogadták. A nehézségeket különben is az okozta, hogy az újságírók a sztrájktorokkal szemben és egyéb sztrájk alatt ért sérelmeikkel szemben is elégtételt követeltek. Egyik követelés volt, hogy a sztrájktorésben résztvevő Otvös Béla nagyváradi volt újságírórt egyetlen lapkiadó sem alkalmazhatja, ami a Keleti Újság kiadójának kívánságára oda módosult, hogy csak újságírói munkára nem alkalmazhatja, ellenben a kiadói hivatalban alkalmazást adhat neki. Az újságírók a kollektív szerződésbe még egy pontot vettek fel, hogy az újságíró szervezet tagjai nem dolgoznak együtt azokkal, akik bémozgalmukban sztrájktor munkára vállalkoztak. Ennek a klauzulának magyarázatát nem ismerjük, azonban bizonyos, hogy a sztrájktoroket egyszer s mindenkorra olyan példa elé állították, amelynek más sztrájkmozgalmakra is hatása lesz. A kollektív szerződést tegnap délen aláírták, de a munkát az újságírók csak körül-belül este végezték fel, mert be kell várják, hogy a kolozsvári szak-szervezeti tanács a lapokra kimondott bojkottját visszavonja.

Biharmegye az országos mezőgazdasági kiállításon.

A földművelésügyi minisztérium szep-tember 12-én, 13-án és 14-én országos állatkiállítást rendez Kolozsváron. Az erdől sző értesítést megérkezett Biharmegye főállatorvosához, Hasas Sándorhoz, aki szétküldte a járási állatorvosoknak s mindazoknak, akik a kiállításon részt akarnak venni. Hogy Biharmegye minden esetben képviselve legyen a kiállításon és díjat is nyerjen, a főállatorvos a következő mintagazdaságokból jelölt ki állatokat:

Gróf Stubenberg József székselyhidi fajtenyészetéből egy csoport angol tehént és félvérorsókancát.

Gróf Tisza Kálmán osogódi tenyészetéből angol félvérkancát, mangalicakancát és kosokat.

A tamáshidai uradalomból Hódossy Dezső tenyészetéből egy csoport mernői kőst és anyajuhokat.

Wertheimstein örökösök csételeki uradalmából egy csoport mangalicakant és kosokat.

Ha valaki más is részt akar venni a kiállításon, forduljon bizalommal Hasas Sándor főállatorvoshoz (Vármegyeháza, I. emelet). A tenyésztők kedvezményei a következők: Az állatok szállítását a te-

nyésztők előlegezik, a szállítási díj 50 százalékat azonban a kiállítás bezárása után a rendező bizottság megtéríti a kiállítók-nak, de csak azoknak, akiknek állatait a bizottság jelölte ki, hogy a kiállításon résztvehetnek. Saját költségén azonban bárki kiállíthatja állatait. A kiállított állatok elmezéséről a bizottság gondoskodik s a visszaszállításhoz a takarmányt az intéző bizottság adja.

A díjazás szeptember 11-én lesz, tehát a kiállítandó állatoknak már szeptember 10-én Kolozsváron kell, hogy kaphassák sők magukat.

A kiállítók 75 százalékos kedvezményes jegyet kapnak a vármegyei bizottság igazgatósága ellenében.

A kiállításon baromfiakat is kiállíthatnak.

Külön osztály lesz az állati nyersterek számára, így: tej és tejtermékek, hú s és hústermékek, tojás, gyapjú és szövetek, bőrök és bőrtermékek, szarv, szőr, körmök, belek és toll-készítmények s állati mirigyek készítményei (adrenalin).

Junghans erdőkisajátítása

Junghans Erhard, a világhírt német-országi gazdag óragyáros a biharmegyei Luncasprien ezelőtt 35 évvel egy 2500 katasztrális hold erdőt vásárolt, amely a vármegyében s talán egész Erdélyben a legszebb erdő. Folyton új és új ültetésekkel gazdagította ezt az erdőt tulajdonosa Stecher főerdész által, aki két hónapja, hogy meghalt. Az erdőt nem kitermelésre használta a tulajdonosa, csak egy-részből akart fali óra gyártásra alkalmas fát nyerni. Sok milliót fektetett így az erdőbe, míg 1922 július 29-én a csékei járási bizottság 600 holdat sajátította ki az erdőből, a többi mentesítette. A határozat ellen senki se felebbezett, a határozat jogerőre emelkedett.

Akkor történt, hogy az averescánok törvényt hoztak, amelyet a liberálisok később megváltoztattak, amelynek szövege szerint

az idegen állampolgárok nem absz-tírták.

A liberális éra aztán megváltoztatta a törvény ezen szövegét s az idegen állampolgárookra is kimondotta a kisajátítást, amennyiben nem laknak az ország területén. A járási bizottság elnöke 1922 augusztus folyamán anélkül, hogy felebbezést jelentett volna be valaki, az iratokat felterjesztette a kolozsvári agrárvezérigazgatósághoz, amely a maga részéről, a törvény megkerülésével, a III. foku bizottsághoz küldte az ügyet s ez utóbbi egyszerűen kimondta, hogy a birtok egészben kisajátítandó. Ennélfogva a megyei bizottság utasította a járási bizottságot, hogy a kisajátítást hajtsa végre s az egész területet sajátítsa ki. A járási bizottság ki is sajátította a minta-erdőt s a felebbezést ma tárgyalja a másod-foku bizottság. Az bizonyos, hogy nem jönnek hozzánk többé Junghansok, hogy erdőt ültesse-

Dorian-Terrasse
9 órákor és

Dorian-filmszínház
6 órákor

A meztelen asszony

(A venicei kurtizán)

Nagyszabású film 6 felv. Rendezte: Fehér Frigyes
A főszerepben: Raoul Aslan, Magda Sonja

Ez a film a híres bécsi
VITA-gyárban
készült

nek nagy költségei és kitarással, azt ápolják, gondozzák, hogy 35 év múlva azután, egy színpa határozat elvegye tőlük.

Kisajátították a radványi sötét erdőt

A végleges határrendezés Magyarországs és Románia között Biharban 1923. október 20-án megtörtént. A határrendezésnél és kiegészítésnél a gróf Tisza család birtokából 2500 hold Romániához eszótartott. A budapesti hagyatékai eljárás gróf Tisza István birtokaira nézve megindult s a végrendelet szerint Tisza István gróf vagyonát az időközben elhalt ifjabb gróf Tisza István gyermekeire: Jolandra, Lajos Kálmánra és Józsefre hagyta. A Romániához eszótalt 2500 hold kisajátítás alá került s a járási bizottság a birtokból 300-300-300 hold termőföldet, ezenkívül 880 holdat, amelyből 350 hold erdő, a többi tanya és alagsóvezetett terület, mentesített a kisajátítás alól, 750 holdra pedig a kisajátítás alárendelte.

A bizottság elfogadta az érdekeltek védelmezését, hogy ők nem abszontisták, mert 1923. október 2. és 3-án kerültek Romániához a birtok révén. A határozatot az atyáik megfellebbezték.

A megyei agrárbizottság tegnap döntött a felelőző kérdésében. A tárgyaláson Georgescu Valcea táblabíró elnökölt, a kiskorúakat gróf Tisza Kálmán és dr. Kós Mózes képviselték, az atyási igénylőket dr. Roossin Teodor képviselte. E kisajátítással kapcsolatosan érdekes okmány került az agrárbizottság elé. Ez gróf Tisza István végrendelete, aki

hitbizományt akart alkotni első szülött fia javára.

A feleségének a hasznélvezetet biztosította életfogytig, a fia feleségének 24.000 korona évi járadékot hagyott uíra férj-haláláig, vagy haláláig. Megállapították az értékpapirokban kevés vagyonát, összesen 230.000 koronát fektetett hűköltő-önkötvényekbe.

Dr. Popa Theodor a Tisza-kiskorúak nevében nem kér kedvezményt, csak a törvény alkalmazását kéri. Dr. Roossin Teodor az atyásiak képviselőiben kéri, hogy már olyan szerencsések voltak a Tisza-örökösök, hogy alapsóvezett birtokot tarthattak meg, a törvényes kvótát adják meg másutt az államnak és az igényjog-sultaknak. Lapunk zártáig a bizottság még nem hozott határozatot.

Érdekes ügyet tárgyalt ezenkívül az agrárbizottság.

Gróf Korniss Károly örökösei, névszerint gróf Korniss Klára, gróf Korniss Károly és Korniss Margit Bogdán-szovárhelyen és Tataroson 3000 hold erdőbirtok tulajdonosai. Ezt a birtokot eladták 1922-ben a Tatarosi Aszfaltgyár Rt.-nek, az I. R. D. A.-nak. A magittai járás-bizottságnál az összes érdekeltek megfellebbezték ezt az eladást s a bíróság közvetve jóváhagyta az ügyletet, mert szükségesnek látta, hogy az ipartelepnek az üzem folytatására erdőterület álljon rendelkezésére.

A megyei agrárbizottság tegnap Georgescu Valcea táblabíró elnökölésevel megsemmisítette az eladást s Bogdán-szovárhely részére 129 hold legelőt, Tataros részére 327 hold erdőt ítél meg. Az erdőszégre vonatkozólag utólag dönt a bizottság, mert a közelben sok erdő van, így gróf Zichy Rafael cigányfalvai 8000 holdas erdeje.

Eltűnt az aprópénz a forgalomból.

A papír-aprópénz beváltása teljes erővel megindult a pénzügyigazgatóság főpénztáránál s első akadály az lesz a beváltásnak, hogy nem jött elegendő ércpénz. A Banca Nationala a pénzügyigazgatóság által átküldött 1 és 2 lejes becsérelése érhető lassúsággal folyik, mert minden darab aprópénzt egyenkint megvizsgálunk s ami rossz, azt visszaküldik a pénzügyigazgatósághoz. Igen nagy százalék kerül vissza a főpénztárhoz, amely értesíti a rossz pénz beszolgáltatóját, hogy hány darabot nem fogadott el a Banca Nationala. Akadt olyan csomag is, amelyben 1 és 2 lejes között egy rossz 20 lejes volt. Szemléltetődül közlünk egy par tételt.

A Banca Romaneasca 768 drb rossz és hiányos 1 és 2 lejt kapott vissza, Beck és Zavislag 368, az Egyesült Bank 145, a Munkásbiztosító 425 hiányos papírpénzt szolgáltatott be, de nem veszi vissza, a Krausz-Moskovits-gyár 521, a városi pénztár 155, dr. Löblé Laszló 771 drb rossz pénzt kapott vissza, a Banca Marmarosch 145 darabot vált vissza. Aki nem fizeti be rövidesen a rossz pénz ellenértékét, annál hivatalosan behajítják. Vagyis a papírpénz elrongyolódásáért az ártatlan magánosok károsodnak.

A pénzügyigazgatóság főpénztára értékre adja a közönségnek, hogy csak egész tételekben tudja a főpénztár becsérelni s nincs ideje a kisebb összegek számlálásához s nem győzi a munkát. Azonban a Banca Nationala kisebb tételeket bevált s ehhez van 4 láda ércpénze 112.000 lej értékben, amelyet a pénzügyigazgatóságtól kapott. A főpénztár hétezer tételeket vesz át, vagyis egy egész zsákra való pénzt.

A főpénztáros Vas János a „Nagyvárad”-ban Nagy János aláírással megjelent cikkre kijelenti, hogy a cikkírónak igaza van abban a tekintetben, hogy a főpénztáros nem győzheti a beváltás munkáját a napi munka mellett. Emlékeztet arra, hogy a koronabeváltáshoz külön pénztárakat állítottak fel, bizottságok működtek, amelyek megolvasták a beszolgáltató pénzmennyiséget. Most nincs idő a megolvására, hiszen ha ezt tenné, 500 lejt se tudna kiadni.

A főpénztár tehát kéri a közönséget, hogy a rossz, hiányos, hasznavehetetlen 1 és 2 lejt a közönség ne szolgáltatassa be, hanem dobja el.

A Banca Nationala ezenkívül az ugynevezett moszkvai 2 lejelet sem váltja be, amelyeket a számokról ismer fel. Ezek állítólag Moszkvában voltak letétben a háború alatt.

Mondanunk sem kell, hogy a közönség a főpénztár jó tanácsát nem fogadhatja el. Elvégre az a legkényelmesebb álláspont, hogy dobjuk el a rongyos pénzt. De milyen címen

követel tőlünk ilyesmit az állam? Minden eldobott pénz a jegykibocsátó bank tiszta haszna, amiért a közönség semmi kártalanítást nem kap. Világos dolog, hogy senki sem hamisított egy és két lejest és így az volna az egyedül helyes eljárás, ha minden rongyos pénzt elfogadnának, akár van rajta szám, akár nincs, mert mindegyiket a Banca Nationala adta ki. Elvégre a nagyközönség nem bűnös abban, hogy ezek az 1 és 2 lejesek olyan hitvány, rossz papírra vannak nyomva, hogy kevés használat után is tönkremennek, csafatokba hullanak. Miért nem látunk ilyen rongyos aprópénzt Csehszlovákiában, ahol például az az 5 koronás bankó körül-belül éppen olyan kicsiny formájú, mint a mi két lejesünk, de azért még harminc év múlva is ép lesz.

Ugyanígy abszurdum, hogy az u. n. moszkvai, egyébként azonban teljesen ép bankjegyeket szintén nem váltja be a jegybank. Hát mi köze a publikumnak ahhoz, hogy ezek a pénzek állítólag Moszkvában voltak letéve a háború alatt és onnan szívárogtak a közforgalomba. Senki, soha sem figyelmeseztette a publikumot, hogy ezeket ne fogadják el.

Ezeknek az illogikus rendszabályoknak az lesz a szomorú következménye, hogy egyszerre el fog tűnni az aprópénz a közforgalomból. Az egylejesek elfogadásától mindenki húzódnifog, mert ki tudja megmondani, hogy melyik a moszkvai pénz, az ércpénz egy részét az ostoba és gonosz emberek eldugják, de nincs is elég belőlük. Eddig az aprópénzt nem tudtuk elkölteni, most pedig az aprópénz után kell nagy hajszát indítania annak, akinek szüksége van rá.

* Crepe, Marocain minden színben érkezett Leitner Mártonhoz.

Darvas harisnya a legjobbak.

* „Kegyelet” temetkezés a Sas alatt.

Augustus 3.án
UJSÁGIRÓNAK
DELUTÁN NÉPÜNNEPÉLY, ESTE GARDEN-PARTY

Atlantic nyári mozgó

pontosan 9 1/4 órákor

Apolló mozgó

6 és 9 órákor

1924 július 18, 19 és 20-án péntek, szombat és vasárnap

„Uj gazdagok”

Eletkép a jelenből 6 felvonásban.

A főszerepben: Werner Krausz és Lee Parry

Az Atlantic mozgóban az előadás keretében **Percei Sári** híres klasszikus táncművész nő személyesen lép fel és mutat be gyönyörű táncszámokat

Rendes helyárak

Elővételi pénztár

Vasárnap

üzletemet átalakítva Nagypia-tér 2. sz. alól N. Iorga (Zöldfa-u.) 10. sz. alá

átteleztem

Szolid árak!! Pontos kiszolgálás!!

FRISCHADOLF vaskereskedő

Dr Schilling Árpádöt kizárták az Orvos Egyesületből.

A Biharmegyei Orvos- és Gyógyszerész Egyesület tegnap délután 6 órakor közgyűlésre gyűlt egybe, hogy dr Schilling Árpád orvos ellen dr Grósz Menyhért által beadott kizárási indítványt letárgyalják.

A gyűlés megkezdése előtt a Kereskedelmi és Iparkamara előcsarnokában igaztalan tárgyalták az orvosok, hogy mint minden orvosgyűlés előtt, úgy most is lehetett dr Schilling az elnökhöz, amelyben elmondja, hogy az általa feltalált gyógyítási módot Budapesten egy öreg tudós, mint kulturtörténeti jelentőséget akarja tárgyalni. Több orvos dr Schilling által kiállított recepteket mutatott fel, amelyből orvos társai megállapították, hogy jelentéktelen orvosszerek milliommodrészét írja fel úgy, hogy azt lehetetlen lemérni és a gyógyító hatása nulla. Féltelt utána megkezdődik a gyűlés, amelyen dr Konrád Béla elnök előterjeszti a választmány kizárási javaslatát, melyet teljes egészében holnap szünetben közölünk.

Dr Roskopf Béla titkár bejelenti, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlés vita nélkül titkos szavazással dönt a kizárási fölött.

Dr Kovács Bruno a közgyűlés határozatképességének megállapítását kéri. Az elnök megállapítja, hogy 120 tagból 50 van jelen, több mint egyharmad, így tehát a közgyűlés határozatképes.

Dr Balogh Artur kéri dr Schilling Árpádnak az Orvoslapban megjelent cikkét felolvasni. Az elnök elrendeli. A cikk felolvasása után megkezdődik a szavazás. Ötven szavazatot adtak le. Ebből negyvennyolc kizárási mellett, kettő ellene szavazott. Az elnök enuncijálja, hogy dr Schilling Árpádöt az Orvos-, Gyógyszerész és Természetvizsgálók Egyesülete tagjai sorából kizárta. Elhatározták végül, hogy az aktákat átteszik az Orvos Szövetséghez határozathozatal végett.

Száznegyven embert darabolt tel a hannoveri tömeggyilkos

Hannoverből jelentik: A város társadalmát, mintegy két hét óta fantasztikusnak látszó, minden képzeletet felülhaladó állatiassággal elkövetett tömeggyilkosság tartja izgalomban. Hannover lakossága valósággal lázong a rendőrség ellen, mely csakugyan páratlan közönnyel siklott el már hónapok óta felöltő számban bejelentett eltűnési esetek fölött.

Hannoverben mintegy éve, napról napra rejtélyes módon vesztett nyoma ugyanis egy egész sor embernek. főleg a diákság és főiskolai ifjuság közt mutatkozott megdöbbentő mód ez a szimptoma. Körülbelül két héttel előbb aztán a Lehne-féle sötét találynak háttörő szennyess hullámai-ból. A part mentén lakók egy zsák emberi csontot találtak, melyekről a vizsgálat megállapította, hogy erőszakkal vannak az izomzatról eltávolítva, vagyis röviden szólva, a húst az emberi testekről lenyúzták ismeretlen, gonosztevő kéz.

Röviddel a Lehne-menti szörnyű lelet után a városban kívüli réteken találtak arra járók hasonló tartalmu zsákokat, majd meg koponyákat, fogcsorokat. A gyanu egy Haarmann nevű, beteges hajlamu keszkesedőre esett, akit a rendőrség végre le is tartóztatott.

Haarmann, aki különben jó megjel-nésű, intelligens, sőt csinos fiatalember, nyomban első kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy ő volt az eltűnések bűnös inszenezője.

Fiatalkorában felcserélte a lakására s ott némi mulatás után torkukat átharapta, majd földarabolta és megnyúzta őket. A

hullák húsát kimérte és eladta. 30 pfenninget kért egy kilóért, de megessett, hogy a házban levő kutyáknak vetette oda áldozatait, számszerint száznegyvenet...

Az újabb kihallgatás szerint Haarmannnak valószínűleg berlini áldozatai is vannak. Két fiatalember, kik közül az egyik, bizonyos Franke nevezetű, egyetlen fia egy előkelő berlini családnak. Mintegy éve Hannoverbe utazott, álláskeresés céljából. Az idő óta nem adott magáról semmi életjel, nyomtalanul eltűnt. Minden kutatás eredménytelennek bizonyult. Barátia elbeszélése szerint egy napon az egyik hannoveri pályaudvar körül sétálva Franke-t egy idegen úr szólította meg, ígérve, hogy állást szerez neki. Franke távozott az ismeretlenel és többé nem került elő.

A kétségbeesett szülők, néhány nappal előbb értesülve a hannoveri tömeggyilkosságról, Hannoverbe utaztak és jelentkeztek a rendőrségen, kérve, hogy az áldozatok ruháit átnézhessék. A ruhák közt azonban még ezigdig nem sikerült a fiatal Franke öltönyét megtalálni. A hannoveri rendőrség most Németország minden rendőrhatalmát megkereste, a legszigorubb nyomozás bevezetését kérve. Haarmann a vizsgálati fogságban nyugodtan viselkedik, előékenyen és jó modorral válaszol a hozzáintett kérdésekre, csak akkor neheztel, ha beszámíthatatlannak mondják.

Tizennégy év előtti bűnügy tettesei a rendőrségen

Az egyik tettes Amerikából nagy vagyonnal tért vissza Nagyváradra.

Érdekes vendége akadt tegnap az államrendőrségnek: a határőrök beszállították a rendőrségre Svéd Ármint ismert nemzetközi zsebtolvajt, aki útlevele nélkül lépett át a határon.

Tizennégy évvel ezelőtt Marosúváron éjszaka a kávéház előtt kiraboltak egy ottani ékszerest. Életveszélyes fenyegetések közben elrabolták ékszereit és készpénzét, mintegy kilencezer lei értékben. Az ékszerész nem ismerte támadóit. Az egész ország rendőrsége nyomozott az utonálló után, míg végre hosszú hónapok múlva a nagyvárad rendőrségének sikerült elfogni az egyik tettest: Svéd Ármint ismert zsebtolvajt. A társa — egy Kovács Sándor nevű szintén rovtolt multu zsebtolvaj — nyomtalanul eltűnt.

Svéd Ármint nyolc évi fegyházra ítélte a nagyvárad törvényszék. A büntetését le is töltötte, azután Budapestre ment, ahol mint nem kívánatos idegent Zalaegerszegrre internálták. Most — amint ő mondja — elengedték Zalaegerszegről és egy Urián Mária nevű nővel átszökött a határon.

A rendőrségen Starrak kapitány, a bűnügyi osztály főnöke és Boródy komiszár-special hallgatták ki Svéd Ármint. Hammincötlevele körül, kanesi, rossz kinézetű ember. Felelevenedik a tizennégy év előtti bűnügy, amely az egész ország rendőrségét foglalkoztatta. Svéd úgy tudja, hogy társa Kovács Amerikába szökött. Pár perc alatt megállapították, hogy Kovács Sándor dollárokkal megrakva visszajött Nagyváradra és itt él a lehető legjobb életviszonyok között.

Kovács Sándor még nem felelt a tizennégy év előtti rablásért, kérdés, mi lesz az álláspontja a nagyvárad vizsgálobírósnak. Az úgy különben tíz év alatt elévült, ha az aktákban az utolsó bejegyzés idejétől számított tíz év is eltelt. A jogszokás pedig az, hogy a szökésben levő vádlottak aktáiban időnként kezelési intézkedéseket foganatosítanak, akkor pedig még nem igen érvült el Kovács Sándor ügye. Nem lehetetlen, hogy az Amerikában járt jó módú embert letartóztatja a rendőrség tizennégy év előtti bűnéért.

Az Egyesült Államok bevándorlási kvótája.

Az N. Brück & Co cég közli velünk, hogy megérkezett hozzánk is az új amerikai bevándorlási kvóta. Eszerint az Egyesült-Államokba 642 román állampolgár vándorolhat be. Az útlevelelvizumokat a következő sorrendben adják ki a konzulátusok:

1. Amerikai állampolgár apjának, anyjának, hívesének és 21 éven aluli nőlen, illetve hajadon gyermekének.
2. Tartult földmunkásoknak, feleségének és el-tartásra szoruló 16 éven aluli gyermekének. (Ezeknek a vizumért személyesen kell a konzulátusnál jelentkezniük.)
3. Olyan személyeknek, akiknek amerikai vizummal már ellátott útlevele van.
4. Akik már vizumot kértek.
5. Akik már terminust kaptak vizumkérvényük beadására.
6. Egyéb kivándorolni szándékozónak. Ezeknek nem kell személyesen a vizumért menni.

Nem esnek a kvóta alá a következő kivándorlók: a) Az Egyesült-Államokban lakó ottani állampolgárok 18 éven aluli nőlen gyermeke, vagy felesége; b) azok a jogosan kiköltözött bevándorlók, akik külföldi látogatásból térnek haza; c) akik a vizumkérés előtt legalább két évvel lelkészek, tanárok voltak és ezt a hivatásukat az Egyesült-Államokban akarják folytatni, valamint ezek neie és 18 éven aluli nőlen gyermekei; d) 15 éven felüli diákok, akik tanulmányaikat akarják folytatni. Ezek személyesen jelentkezhetnek a konzulátuson. Nem kivándorlók: Állami hivatalnokok és családjaik és személyzetük; b) akik üzleti vagy szórakozás céljából utaznak; c) átutazók. Ezek útlevelelvizumot, vagy beutazási engedélyt kapnak kivándorlási vizum helyett. A konzulátusnál szemlévesen jelentkeznek.

Perczel Sári



A mesteri világhírű táncosnő: a berlini Wiesenthal Gräte, az orosz Ellen Fells s Perczel Sári, a kitünő tanítvány ott halad a világhír nyomdokain. Perczel Sári primaballerina komoly külföldi lapok komoly kritikái s egy fiatalos ellenére már is tüneményes karrier megfutása után érkezett Nagyváradra. Az „Atlantic”-ban lép fel: az „Uj gazdagok” című monumentális film keretében személyesen és a filmen is, amelynek egyik pazar jelenetében csodálatos táncokat kreál.

* Havas és Grünfeld szövetei legjobb-bak, legolcsóbbak Kossuth-utca 8. sz. sz. sz.

Hogyan lehet utazni nappal Szalontáról Nagyváradra

Hogyan lehet nappal utazni Szalontáról Nagyváradra, nem kérdőjelesen adom a tisztelt olvasónak, hanem magyarázatoként, vagyis ötletként. Különben problémának is megfelelné, hiszen ma nagy kérdés a nappali utazás e két város közt, ha csak az embernek nincsen saját autója. Mert a mai vasúti menetrendet olyan szerencsésen állították össze, hogy ha az embernek dolga akad Szalontán, vagy mondjuk egy ebédre meg van hívva, fel kell kelnie éjjel 3 órakor és a 4 órai vonattal utazzik le, aztán ha Szalontán nem tud 12 órákig a vasúthoz szelni, akkor vagy ott marad a másik éjjel 12 óráig, vagy pedig úgy utazik, mint én, ahogy az alábbi históriából kitaláljuk.

A megyei állattenyésztési bizottság állatkiláltást rendezett Szalontán. Kötelességemnek tartottam, hogy e kiállításon, mint újságíró résztvegyek, nem azért mert valami díjra pályáztam volna, hanem informálni akartam a közönséget az állatkiláltás sikeréről. Bosszantott ugyan a vasúti menetrend, amely miatt fel kellett kelnem éjjel 3 órakor, hogy a vonatot le ne késsem, de meghoztam ezt az áldozatot. Le is utaztam, szobát béreltem a szállodában, mert mi a fenét csináltam volna reggel 6 órakor ebben a csinos, de kicsi városban. Alsózem egyet, aztán megyek a kiállításra, amely pompásan sikerült. A kiállítás után bankett volt, amely szintén sikerült. (A bankettek mindig sikerülnek.) De a bankett után délután 3-4 órakor sokan szerettek volna velem együtt Váradra utazni, mert nem volt kedvünk, hogy még egy éjszakát töltsünk a kiállítás helyén. De a menetrend jóvoltából erről a kívánságról le kellett mondaniok és akarva, nem akarva, kénytelenek voltak az éjjeli vonatot megvárni és még egy éjszakát áldozni a marhakiállítás oltárán.

En egy csomó állatorvos és állami tisztviselő társaságában voltam, köztük Hasas főállatorvos, a váradai vágóhid igazgatója, stb. Mindannyian bosszankodtunk, hogy nem tudunk Váradra utazni és azon törtük a fejünket, hogyan csapjuk be a CFR igazgatóságát, hogy ha nincs is vonat, mégis hazautazzunk.

Egy ötletem támadt: hiszen tehervonat megy délután 5 órakor Szalontáról Váradra! Rögtön elhatároztuk magunkat vagy tízenhárman és egy hölgy (hogyné ne legyünk peches számban), hogy tehervonaton utazunk. Kimentünk az állomásra, a vonat nemsohára jött, de a vonatvezető semmi áron nem akart minket felvenni, még akkor sem, ha I. osztályú jegyet váltunk. Hiába könyörögtünk, követeltünk, borzavallót ígértünk, mindhiába nem engedett. Már kezdtünk reménytelenkedni, amikor észrevesszük, hogy egy tehervonatszámban mégis utazik valaki. Egy vasúti pályaváltó áthelyezték valahová messzire és családijával, cökmökjével, disznóival, malacsaival, tyúkjával, csirkéivel stb. össze volt pakolva az egy vagonban. Megkérdezzük, hogy nem-e volna hallandó minket is felvenni a malacok és tyúkuk közé. Nagyon udvariasan felelt, hogy ha nem kellenének nekünk a társaság, szívesen lát. Fel is rúccanunk a vagonba mind a tízennégyen, a hölgyet is felvesszük, nem törődünk semmivel, örülünk, hogy utazhatunk és fittyet hányhatunk a menetrendnek. A vagonban a négylábu és szárnyas utitársaink rettenetes parfümöt terjesztettek. Azt hittük, hogy megfulladunk, de ezt is el kellett túrnunk. A vonat lassan baktatott, de ez még sem volt olyan kellemetlen, mint az állomásokon való hosszas álldogálás, ez kínzó volt, mert ilyenkor be kellett zárni a tehervonatszámba, hogy az állomásbellek észre ne vegyék minket és bajt okozunk a szegény vendéglátó pályaszerelőnek. A ház ilyenkor fojtogatott kegyetlenül, aztán meg sötét is volt. A pályaszerelő sikerült minket elkülöníteni a szerető utitársainktól, de ezek a sötétet kihasználva, kibújtak a zárkából, bizonyára megszorgolták, hogy köztünk van az ellenségük (i. e. az állatorvos).

Végül mégis este 9 óra lett és mi már Ősiben vagyunk, ahol vigyázva leszálltunk, mint a gonosztevők és a mezőn át besétáltunk a városba, ahol jó vacsora várt reánk.

A ruhánk tisztaságát nem igen tudtuk megőrizni, de se baj: megbosszantottuk a CFR igazgatóságát és az ő bölcs menetrendje dacára mégis nappal jöttünk haza Szalontáról. Képelem, milyen mérges most a közlekedésügyi miniszter is, hogy így kiájtottuk őt.

Igy lehet utazni nappal Szalontáról Nagyváradra az Ur 1924. évében.

Albani Tiron.

Az első belényesi polgármester

Megírtuk, hogy a kormány Belényes városát a rendezett tanácsú városok sorába emelte. Jeleztük, hogy Belényes társadalmának óhajta az, hogy a polgármesteri állást dr. Popovici Constantin ügyvéddel töltsék be. Cosma a Nevra primar tolmácsolta is ezt az óhajtatást Popovici Constantinnal, ő azonban kitért a megbízatás elől. Ujabb kérésre azonban hajlandó volt a tisztí ügyvézi állás elfogadására.

Popovici Miklós dr. prefektus és Tempelean Dezső alispán nem fogadták el Cosma Nevra ismételt lemondását és a prefektus felkérte és megbízta Cosma Nevrát, hogy mint Belényes r. t. város első polgármestere vállalja el az új szervezési munkálatokat. Ezt Cosma el is fogadta azonnal a feltétellel, hogy melléje Ilie János prefektusi titkárt Belényes város főjegyzőjévé delegálták.

Popovici Miklós prefektus tegnap Cosma primar előterjesztésére számvetőségi főnökké Molnár Dezső belényesi jegyzőt, pénztárnokká Horváth Gáspárt nevezte ki, az árvaügyek intézésével Jordán Dénest bízta meg. Ritx Sándor eddigi főbíróhelyettesét a városi ügyek vezetésével bízta meg. Dobrei Romulusz irattárnokká nevezte ki. Az üresedésben levő tanácsosi állást később töltik be.

Tempelean Dezső a jövő héten iktatja be az új vezetőséget a prefektus nevében.

Mennyit keres egy oroszlán?

(Budapesti levél.) Akkoriban még Beketow Paula fiavában csillogtatta arany csizmácskáját, körülölvagolva fekete menyén a porondot. Igaz, az volt az utolsó cirkuszú esztendője. A következő esztendőben házasságon lett. 1915-ben hűséget esküdött Walter Grünbergnek, aki öfélésgének, II. Vilmos császárnak volt a tengerésztitkára. Kielben tartották meg az esküvőt. És 1916 december 12-én Rewalban, maga II. Vilmos titkára Grünberg, "Seelentant" mellé a vaskeresztet. Szegény Grünberg Walterné, Beketow Paula, 1916. december 15-én Grünberg WALTER "U-Boot"-jával örökre elnyelte a tenger.

Akkoriban Savade mutogatta itt tizenkét tigrisét. Nyolcezer koronát kaptak egy hónapra — tízenhárman. S most? Itt sörözgetünk Schneider ural, a "szatelli"-ben s tíz millió magyar koronát kap naponként, igaz, ötven oroszálmal együtt. (Azt hiszem, csakugyan romlott valamiképp a pénzünk. Viszont a vadállatok elszaporodtak? Érdekes!)

Hát ez a Schneider kapitány az, akinek egyik oroszlánja azt a kis pofozkodást csinálta, amikor a "Quo vadis" című film készült. S amilyen jó, ha az ember olykor oroszálanszelditővel is sörözik, más-különbön azt hiszem, csakugyan olyan véres eset volt, mint ahogyan azt az újságok annak idején megírták.

Pedig dehogy is...

Schneider ur így mesél:

— Csak annyi az egész, hogy "Európa" jökdvü volt. Hát ahogy ugrált, ugrándozott, egyszerre csak felugrott az aréna párkányára, mely mindössze öt méter magas volt. No, persze a színészek, statiszták futóra vették a dolgot, nem tudták, hogy ez játék. Csak egy öreg statisztá nem mozdult. Talán éppen aludt. Az oroszlán persze odament hozzá s elkezdte cirógatni, mondom, csak játékból. Persze erre csak felugrott az öreg s ekkor a párkány leszakadt. Az oroszlán leesett. Az öreg rá az oroszlánra... Az oroszlán biztosan azt hitte, hogy az ember bántani akarja, hát megharapta a vállán. Aztán pár méterkét húzta is, az igaz, de nem messzire, mert én elcsipettem. Az ember ugyan meghalt, alig husz perc múlva, de én nem hiszem, hogy ennek az oroszlán volt az oka. Alighanem szívészélhűdést kapott. Hanem közben az én fülem mellett csakugyan elcsüvített egy golyó s Európát meg is lötték a visszazsárlingozó színészek. Most is benne van a golyó a nyakába, tessék kitapogatni.

Hát az ember csak úgy eltapogatta az oroszlán, ha nincs más dolga.

Schneider ur különben — aki mérnök volt egykor — azt mondja, már csak sporthól szelőd. (Anyagiilag — kvázi "jó áll.") Továbbá legfeljebb az idegeli miatt, melyekre az ilyen kis babrálás jötte.

vően hat. De viszont oroszlán igazán nem jönek. Ke- rek tíz milliót kap a csoport naponként, de abból csak mintegy három millió jut a rengeteg oroszlánra. Igen, összességén kétszáz kiló lómust kap az egész oroszálanság és egyebet semmit. Se szivart, se sört... Hát ezért nem érdemes utazni.

Párisból Budapestre, onnét New-Yorkba, inkor jó neki Berberlában is, vagy, hogy is hívják azt az országot, ahol a berber-oroszlán a király?

Paulini Léla.

Nagyszabású építkezések a Püspökfürdőben

Az erdélyi részek egyik legnagyobb gyógyerejű és legszebb fekvésű fürdőjének, a Püspökfürdőnek egyetlen hiánya volt, hogy a gyönyörű kilométeres fenyves sétány és erdei sétányok mellett nem volt elég tágas, árnyékos terasz, ahol a fürdővendégek megpihenhettek s a nap elől védett helyen élvezhessenek. Most a fürdő hatalmas, virágos teraszán Pénzes Lajos, a kiváló nagyváradi építész, akinek Nagyváradon számos pompás épület dicséri nevét, nagyon szép, látványossági szempontból is megtekintésre érdemes fedélzetet épített.

A hatalmas terület árnyékos tétele Pénzes Lajos igen ügyesen oldotta meg. Különösen a technikai megoldás érdemel figyelmet, a kevés oszlop és vékony gerendázat, a könnyed ízések igen szép stílusban vannak összhangba hozva, kellemes hatással vannak a szemlélőre.

A Püspök-fürdő bérloje: Komzsi Alajos a jövő szezonra hatalmas strandfürdőt épített az évszázadok óta növényekkel borított tó körül. A derékig érő tavat kitisztítják és a közepén levő 18 méter mély forró forrás fölé, amely most az uszodába önti a vizet, rácsot emelnek. A nagy fáktól árnyékolt tó tisztán fog a fürdőközönség részére állni, körülötte pompás stranddal és kabinokkal. A bérlo az óriási költségre kerülő strand építkezésének előmunkálataira beton-mémőknek megbízást adott. Ma még csak a Pénzes Lajos építkezése emeli a fürdő értékét, jövőre azonban a világfürdőkkel versenyző strand és szabad uszoda lesz az ellátásban, gyógyerőben legelőrendű fürdő új vonzereje.

ÚJ DONSA GOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

(Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 1. Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság, Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hóra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy hóra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedüs Hírlapiroda. (Telefon 13—01.)

* Figyelmeztetés a külföldre utazók számára. A vizumokra vonatkozó szabályokban előforduló változásokat minden állam külképviselete hivatalosan közli a berlini Mitteleuropäisches Reisebüro idegenforgalmi osztályával s így ennek képviselete, a nagyváradi menetjegyiroda is hivatalos közlést kap azokról. Ekként a Menetjegyiroda meg tudja óvni az utazóközönséget azoktól a kellemetlenségektől, melyeket a helytelenül beszerzett vizumok az uton okozhatnak. Am nem csupán ezért, hanem azért is érdeke a közönségnek, hogy utleveleit a Menetjegyirodával vizumoztassa, mert számtalanszor előfordult, hogy a vonatkozó szabályokat nem ismerő, tájékozatlan "futárok" olyan vizumokat is megszereztek, melyekre egyáltalán nem volt szükség, minthogy az illető állam vizum nélkül is fogadja az idegeneket.

* Bankett a trónörökös tiszteletére. Párisból jelentik a Radonak: Doumergne köztársasági elnök tegnap bankettet adott Károly román trónörökös tiszteletére. A banketten megjelentek Antonescu párisi román követ és Pelle tábornok is.

* Az alispán megyei köruton. Tempeleán Dezső alispán a megyei utunkkalat megtekintésére tegnap reggel autóján a járárokba elutazott. A vizsgálat több napig fog tartani.

* Sirkőavatás. Értesitem a rokonokat, jóbarátokat, hogy felejtethetlen jó férjem síremlékének felavatása folyó hó 20-án, vasárnap reggel 9 órakor lesz a Rulikovszky-utji izr. temetőben. Özv. di Balla Vilmosné.

* Munkásgyűlések. Péntek este 6 órakor a Moskovits Ipartelepék munkásai értekezletet tartanak a Munkás-Ötthonban. A vasmunkások fontos ügyben taggyűlést tartanak az „Atlantic” nyári mozgó helyiségében. A taggyűlés pontosan délelőtt 10 órakor kezdődik, a fontos napirendekre való tekintettel tömeges megjelenést kér a Vezetőség.



Azon töröm a fejem, hogy miért nem innak az újságok arról a „nagyszerű” kerti ünnepélyről, mely az idén már második héten zajlott le a körös-parti körzón. Az első nap tudunk

kal a román újságírók javára szült és így magunk is szívesen láttuk a népiünnepélyt. Második héten azonban nem tudjuk ki rendezte. A zászlók már szombatban jelezték az ünnepélyt, mely abból állott, hogy a rulett ismét működött, katonazene szült, konfettet árultak és dobáltak, a földre tett borosüvegekre karikákat hajtottak és a nép éjfél hallgatta a luftballonok sípjait. Ráadásul a legutolsó vasárnap ujból elzárták a kishidat, mely tudvalevőleg a legforgalmasabb útja mostanában az Ezredévi-Ernő-féltér és Nagypiac-tér közötti közlekedésnek és 5 lei belépti-díjakat szedtek rendőri felügyelet mellett. Kinek a javára, miért, azt senki sem tudja, de az bizonyos, hogy azok a szerencsések, akik a hid körül laknak, akár egyik, akár másik oldalon, szintén vagy megfizették, az átjáró díjat, vagy körülkerülhettek a nagyhídon, vagy az Avram Jancu-utcán. Szeretnők tudni, hogy van-e a városi hatóságoknak erről tudomása és ha már a rulettet, mely a legszegényebb néposztályok utolsó pénzét kiveszi a zsebekből, ujból megengedték, miért kell a rendes közlekedést elzárni, van-e ehhez valakinek joga és ha van joga, helyese mindaz, ami történt? És vajon így lesz-e ez az egész nyáron?

* A rendőrlégénység vezérfelügyelője Nagyváradon. Megírtuk, hogy Iosif Mihail de Montemiró tartalékos esendőrvezetős, a rendőrlégénység vezérfelügyelője Nagyváradon tartózkodik. Két napig tartózkodott a vezérfelügyelő Nagyváradon s a legteljesebb elismerését fejezte ki a tapasztaltak felett. A rendőrlégénység azon kérelemmel járult a vezérfelügyelő elé, hogy fizetésjavítást eszközöljön ki számára a miniszteriumba. A vezérfelügyelő megígérte, hogy pártolólag terjeszti elé a rendőrlégénység kérését.

* Új cégek. A nagyváradai törvényszék a következő új cégeket jegyezte be e héten: Citrau, nemzetközi szállítási vállalat fiókja. Igazgató Koppel Arthur, Jack Hellmann. Schillinger Ferenc és fia Nagy-szalonta, üveg és porcellánkereskedés. — Axelrad Aron és Schenker Ignác ruhakereskedés. Fehér Avram Nagyszalonta, ruvidárkereskedés. Mercur hirdetési iroda és export-import kereskedelmi vállalat. Szirmai Sándor. Löwy Dávidné háskötő kereskedő.

* A Cion-templomban az Istentisztelet péntek este háromnegyed 8 órakor kezdődik.

LEGUTJABB

Végleg döntöttek a színházi koncessziók fölött

Arad, július 17. Szendrey Mihály színházgázgató az éjszaka hazaérkezett Bukarestből és kijelentette, hogy a kormány végleg döntött a színházak koncessziója felett. E szerint a nagyváradai kerületet

Nagyszalonta és Nagykároly mellékalomással Gróf László kapta meg. Parlagi Lajosé a brassói kerület. Gróf László hat hónapig játszhat Nagyváradon, két két hónapig Szalontán és Nagykárolyban.

Moszkvában meggyilkolták Radicsot?

A Lokalenzeiger moszkvai információk után egy jelentést közöl, mely szerint Radicsot Oroszországban meggyilkolták. A tettes állítólag a vöröshadsereg egyik tisztje, aki az osztrák-magyar hadsereg tagja volt.

Radicsról, a horvát vezérről már egyszer világgá szállott egy hasonló híradás. Nem kevésbé fogadta tartózkodón a világ az első sem, épp úgy, mint ahogy ezt az újabb merénylet híret fenttartással kell fogadnunk.

Kehring újabb győzelme.

Páris, július 17. Tegnap tartották meg az 1500 m-es úszás döntőjét, melyet az ausztráliai csodászó: Charlton. Arne Borg többszöri legyőzője nyert meg 20 p. 06.8 mp.-es szenzációs világrekorddal, több mint egy perccel javítván meg az eddigi világrekordot. 2. Arne Borg (Svédország) 20 p. 41.4 mp. 3. Beaupaire (Ausztrália) 21 p. 48.4 mp. 4. Hatfield (angol). 5. Takashi (japán). Charlton az 1500 méter közben 400, 800 és 1000 méteren is új világrekordot úszott.

Tegnap tartották meg a 200 m-es mellúszás előfutárait, amelyeknek eredménye alapján Hollósy Frigyes és Bitskey Zoltán kvalifikálta magát a középfutamokban való részvételre. Sipos 3 p. 09.8 mp.-el harmadik lett s így kiesett a további küzdelemből.

A 400 méteres hölgyszás az amerikai

úszónők győelmét hozta meg: 1. Martha Norelins (USA) 6 p. 02.2 mp., 2. Helen Wainwright (USA) 6 p. 04.8 mp., 3. Gertrude Ederle (USA) 6 p. 04.8 mp., 4. Moresworthy (Anglia) 6 p. 24.4 mp. A három amerikai leány elkeseredett küzdelmet vívott egymással.

A toronyugrást az amerikai Eve nyerte a svéd Jansen s az angol Clark előtt.

A Szendey—Marich dublő kiesett.

Tegnap tartották a dublő előfutáit. Dublónk (Szendey—Marich) harmadik lett Amerika és Franciaország mögött s így kiesett. Vereségük oka az idegen csónak volt.

Kherling Béla tegnap a svájci Eschlimannal került szembe s öt óriási küzdelem után meg is verte. A kiváló tenniszbanok erős lábrándulással játszott.

* Halálozás. Öszinte részvételt értesülünk róla, hogy özv. Amigó Mórné 83 éves korában meghalt. Az elhunyt uriaszszonyt jóságáért, nemes gondolkodásáért és önzetlen altruizmusáért városszerető igaz tisztelet övezte. Özv. dr. Friedländer Sámuelné édesanyját, Friedländer Ernő és Friedländer Sándor nagynyjukat gyászolják az elhunytban. Temetése ma délelőtt fél 11 órakor lesz.

* A Zsidó Lyceum helyiségében egy leánytovábbképző magántanfolyam kezdődik a jövő iskolai év elején. E tanfolyam tárgyai: Modern nyelvek és irodalmak, világtörténelem, művészettörténet, poétika, esztétika, természettudományok, biológiai alapon, festés, rajz, slójd. E tanfolyamra legalább 4 középiskolát (polgári vagy gimnázium) végzett leányok jelentkezhetnek folyó hó 15. és 30. között a Zsidó Lyceumban délelőtt 10—12 óráig.

* Özvegy Justh Gynánénak 50 holdat hagytak. Szitány községben a Szitányi-családnak van birtoka, amelyet a járási bizottság kisajátított. A birtok résztulajdonosa Justh Gynáné, Szitányi Vilma, a magyar politika tisztaemlékű, nagy alakjának özvegye, aki megfelelőbezte a határozatot. A megyei bizottság a felebbezési indokok s a mindig liberális gondolkodású Justh Gyula emléke iránti tekintetből Rocsin Teodor dr előterjesztésére az 50 holdat meghagyta Justh Gyula özvegyének.

* Megverték egy asszonyt. Tegnap reggel egy súlyosan összevert asszonyt jelent meg dr. Solyom Kálmán vizsgálóbírónál és panaszt tett egyik szomszédja ellen. Özvegy Bugyi Imréné Krisztina-utca 1. szám alatti lakos volt a feljelentő, aki hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy Balogh Imréné és annak felbujtására egy 17 éves csavargó ok nélkül összeverték. A vizsgálóbíró megmagyarázta az asszonynak, hogy a rendőrhatalóságnak kell panaszt tenni, nem pedig a vizsgálóbírósnak. Amit ezután mondott özv. Bugyiné sirástól elesukló hangon, ez nagy-

mértékben megdöbbenő és felhívjuk rá Catana rendőrprefektus figyelmét.

— Két nappal ezelőtt Balogh Imréné és egy 17 éves csavargó megtámadtak az utcán és nagyon megverték. Azért, mert állítólag én esábitottam el az urát. Az utcán agyba-főbe vertek, megapostak úgy, hogy orromon, számon dült a vér. A rendőr bekísért mindhármunkat a velencei rendőrségre, ahol panaszt is akartam tenni. Egy fiatal ur, akit kapitány urnak szólítottak, ránk kiabált, ha még egyszer verkedünk lecsukat. Hiába mondtam, hogy én nem verkedtem, engem vertek meg és most panaszt akarok tenni, nem fogadták el a panaszomat.

Özvegy Bugyi Imréné az ügyészségen tesz feljelentést támadói ellen. Nagyon esodálkozunk, hogy a velencei rendőrkapitányság ilyen fursán áll a közönség rendelkezésére. Felhívjuk a különös esetre Catana rendőrprefektus ur figyelmét.

* Igynuk kizarólag Drehe-Haggenmacher sör! Mindenütt kapható márt!

TŐZSDE

Zürich, július 17. Nyitás: Newyork 540, London 2401 fél, Páris 2842 fél, Bukarest 250, Budapest 0.0068, Bécs 0.0077 egyen., Prága 1627'15, Berlin 10 0-a 130, Milánó 2367.

Bukarest, július 17. Zárlat: Devizák: Páris 1170, London 980, Newyork 224, Róma 970, Zürich 41, Bécs 31 egyen., Prága 655.

Valuták: Font 975—990, frank 1210—1215, svájci 43—44, lira 10—1010, dinár 275—285, dollár 223—224, osztrák 53—53 fél, magyar 29—30, szokol 680—690.

Zürich, július 17. Zárlat: Berlin 10 0-a 130 fél, Amsterdam 208, Newyork 550, London 2406, Páris 2830, Milánó 2370, Prága 1627 fél, Budapest 68 fél, Belgrád 665, Bukarest 250, Bécs 0.0077 egyen.

A báróné ékszerai

Érdekes csempészési tárgyalás a törvényszéken.

A nagyváradai törvényszék vámtanácsa Dobos Constantin táblabíró elnökségével tegnapra több érdekes csempészést tűzött ki tárgyalásra, azonban nem jelent meg a tárgyaláson Daciu vámfelügyelő és így a tárgyalást kénytelenek voltak elnapolni.

Báró Jósika Jánosné még 1922-ben családi ékszereit akarta Magyarországra vinni. Ékszereket nem lehet átvinni a határon, csak a vámhatóság engedélyével, ami igen bonyolult, ezért a báróné más eszközökhöz folyamodott. A báró Jósika-család jó barátságban volt egy bukaresti francia ügyvivővel és az ő útján akarták átvinni az ékszereket.

A diplomáciai testület tagjainak a csomagját ugyanis, ha az nemzetközi postával van ellátva, nem szabad felbontani. Különösen áll ez a diplomaták aktáira. A francia diplomata 1922. novemberében aktatáskájába tette a nagyértékű családi ékszereket, lepecsételte és át akarta vinni a határon. A biharpüspöki vámnál azonban értesültek a diplomata csempészési tervéről, minden tiltakozása dacára felbontották az aktatáskát.

Az eredmény igazolta a vámtisztviselők feltevését,

az aktatáskában megtalálták a báró Jósika-család nagyértékű családi ékszereit.

A diplomatát azonnal visszaküldték, a Jósika-család ellen pedig megindult az eljárás. A vámhatóságok elkobozták az ékszereket és nagy pénzbürséget róttak ki. A vámhatóság ítéletét a Jósika-család megfellebbezte.

A tegnapi tárgyaláson báró Jósika Jánosné dr. Zigre Aurél, a kincstár dr. Popovics ügyvéd képviselte. Daciu inspektor meg nem jelenése miatt, a tárgyalást elhalasztották.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Antónia, újdonság 9-szer.

Szombat d. u.: János vitéz, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Hegyek alján, operabemutató, premier helyárakkal.

Vasárnap d. u.: Szaharbul rózsája, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Három grácia, újdonság 7-szer.

Hétfő: Román előadás.

— Három grácia. Vasárnap este lesz a színház műsorán az idei szezon egyik legmúlatságosabb szövegű és legkedvesebb zenéjű táncos operettje: a Három grácia, melynek minden egyes szerepét a bemutató előadás szereplői játsszák rendező helyárak mellett. A zenekart Szatmáry Károly vezényli.

— Hegyek alján. Szombaton este lesz a bemutató előadása a Hegyek alján című három felvonásos operának, melynek minden egyes szerepét az opera együttes legjobb erői játsszák. Az első felvonás után a Hegyek alján opera híres intermezzóját játssza a zenekar, melyre különösen felhívja a közönség figyelmét a színház igazgatósága. A Hegyek alján operát Várady Károly vezényli és Parlágyi Károly rendez.

— Antónia. Pénteken este Lengyel Mányóhért magyszerű vígjátéka, az Antónia lesz a színház műsorán ezuttal kilencedszer. A címszerepet Jósika Mici játssza, a többi szerepeket Zilahi, Kertész, Pogány, Körösi Juci, Tóth Elek, Harsányi, Földes, Sora, Madas és Galambos játsszák. A előnyprímás szerepét Bura Keresi fogja ezuttal játszani.

— Dóltutáni előadások. Szombaton délután mérsékelt helyárakkal a János vitéz kerül színpadra, vasárnap délután pedig ugyancsak mérsékelt helyárakkal a Szaharbul rózsája, a nagyzenésű táncos operett lesz a színház műsorán.

— Sik Rezső és Harasztos Gusztáv fellépése. A jövő hét különös érdekessége az lesz, hogy két vendég is föl lép színházunkban. Sik Rezső, a budapesti Városi-Színház művésze az Ezredapja és a Veleni kalmár darabokban lép fel, Harasztos pedig Mikszáth-Harsányi vígjátékában, a Vén gazemberben és a Veleni kalmárban fog föl lépni.

NYILTÉR



MOZI

— Dorian Terrasse és Dorian-filmszínház ma, pénteken: „A meztelen asszony” (Velencei kurtizán) dráma 6 felvonásban, — rendezte Fehér Frigyes — főszerepben Rául Aslan és Magda Sonja. Az előadások kezdete 6 és 9 órakor.

— Atlantic és Apolló mozgók. Tegnap volt az „Uj gazdagok” bemutatója az Atlantic és Apolló mozgókban. A közönség mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel nézte végig a darabot, ez az új zsánerkép mindenesetre igen kellemes benyomást gyakorolt a szemlélőre, mert napjainkból meríti tárgyát és a szemlélő ráismer egy-egy jellegzetes alakjára. A milliomos lett konjunktura lovag, főképp, amikor ennek interpretálása olyan művészekre van bízva, mint Werner Krauss, ez a kiváltságos tehetségű nagy művész, ismerőseink köréből került ki, mindenki talált egy-egy olyan markáns vonást játékában, amely e zsánert oly jellemzőtessé tette. A fő női szerepet Leo Parry, a legbájosabb „Monna Vanna” játssza. Sensibil lélek, telve finomsággal, gyöngédséggel, telve férje iránti mély szerelemmel és ragaszkodással és valósággal apotheosisát nyújtja az anyai szeretetnek. A darab keretében az igazgató nagy áldozatkészsége folytán fellép Percel Sári, ez a bájos, fiatal, alig 16 éves táncművész. Wiesenthal Grete és Ellen Tella világhírű primaballerinák kedvence tanítványa. Klasszikus táncával mindenütt a legfrenetikusabb sikereket érte el a valósággal, mint Terpsichore hivatott papnőjét ünnepezték. Ez a fiatal művész, ki kivételes karrier felé indul, bámulatos ritmikai érzéssel bír, koreografikus tudása megdöbbentően tökéletes. Plasztikai tanulmányai, amelyeket egy egész kis pódiumon, csokely területre redukálva, mutat be, csodás és bámulatos. Nagyvárad sikerei bizonyára új állomást jelentenek magas ívelésű pályafutásán, a világvárosok, Berlin, Bécs és Budapest után ide jött közönség, hogy kiváltságos táncművészeiről bizonyosságot szolgáltasson.

Szövet Fonal
Gyapjuipar R. T.
Bulev. Regele Ferdinand 13.
Telefon 16—63. Távirat: FONAL
Gyári árak.
Harisnyák Tricotárak

MERNOKI RASZ-PAUS-MILL
METER ÉS VÁZLATPAPIR TEKERCSEBEN
ÉS IVBEN **SONNENFELD**-NÉL
ORADEA-MARE PIATA REGINA MARIA
(BEMER) TER 3. TELEFON 62.

Érkezett nagyon szép
filé csipke-betét
nagy mennyiségben.
SZÁSZ, Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut)
30, jobbra

Használt bála abroncsol

magas árban vesz a

Sonnenfeld-nyomda

Str. Prințul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6. szám.

Amerikai

IROGÉPSZALLAGOK, CARBON-PAPIROK, SOKSZOROSÍTÓ GÉPEK
ÉS ANYAGOK **GOLDSTEIN**-NÁL
TELEFON: 11-45

Dal, Tánc, Operett

újdonságok a Hegedüs Hirlap-iroda zenemű osztályában.

Megjelent

a Hegedüs hirlapiroda kölcsönkönyvtárának
uj katalogusa.

Ára 10 lei.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Oktatás

Gója lyceumi tanulókat, polgáristákat javító vizsgára előkészítik. Cim a Madéban. 911

Alkalmazás

Vámoeljárás perfect román-magyar megfélelő állást keres. Cim a kiadóban. 82

Újvas rikkancs fiukat az Erdőp árusításához felvesszük. Cim a Hegedüs Hirlaproda. 915H

Gyermekszerep mindenest keresek 2 tagu családhoz. Cim a kiadóban. 901

Jól főző mindenest keresek 15-re. Str. Nic. Iorga (Zöldia-ucca) 6. l. em. 1. a.

Magános uriember komolyabb jól főzni tudó szakácsnőt keres augusztus elsejére, ki a háztartást is vezeti. Ajánlatok fizetés megjelölésével. Popesti (Papfalva) uradalom címre küldendők. 926

4 szobás fürdőszobás magánház a központhoz 3 percre 420.000. Leírt eladó. Vevő címét „Könyvem” jellegére a kiadóba kérem. 930

Mindenest, ki jól főz keresek e hó végére, esetleg jövő hó elsejére. Jelentkezések délután 5-7-ig Birtó igazgatójánál Str. Monastiri (Zárda-u.) 1 sz. emelet. Kapucinus-utca mellett. 932

A háztartás minden ágában jártas középkorú, intelligens nő, magános urakhoz vagy családhoz háztartásnőnek ajánlkozik, esetleg vidékre is. Cim a Hegedüs Hirlaprodában.

Adás-vétel

Házak eladók. Házoladás, megbízásokat vállalunk. Költözköztet megsejterünk. Magánpenzeket, jutálékkal kihelyeztünk. Adásvételi Rt-Parcul Traian 12. Ertesítés délután. 5

Eladó magánházak beköltözhető lakásokkal: Szent János, Uri, Szaniszló, Lukács György, Ritoók Zsigmond, Beöthy Odón-uccakon. Emeletes házak: Ezredvi emléktér, Uri, Beöthy Odón-uccakon. Több üzemházak a város külterületén. Negy nem beköltözhető ház halálra oltó árért. FELEDI Sándor ingatlan értékesítő irodája Str. I. C. Brătianu (Szaniszló-ucca) 1. sz. 73

Eladó ház 100.000 Leiért, Fecske-ucca 3. sz. Ertekezni Str. Riului (Vitéz-u.) 23. sz. 923

Ismét magas árban VESZÉK ARANY EZÜST és briliáns tárgyakat

KLEIN

Chisinau-utca 1. sz. 923

Injectorok, viziolatlyuk, áteresztőszeklepek, sarokszelepek, kulcszivatlyuk nagyraktára

„Stabil”

Gépek és felszerelések lerakata

ORADEA-MARE :: NAGYPIAC-TÉR

Telefon: 16-86. szám. Távratol: „STABIL”

ELADO

12 személyes porcellán, 12 személyes ezüst étkező szerviz. Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 30 sz. jobbra, Szász.

Szabónok figyelmébe!

Grande Revue

ősz-téli száma megérkezett a Hegedüs Hirlaprodába



Eladó: Ötszobás magánház átadó lakással, teljesen modern, Kálvária utcán háromlakásos ház, átadó három szobás lakással, Uri-utcán átadó három szobás lakással, háromlakásos ház kerttel, átadó lakással 185.000, négy szobás magánház kerttel, átadó lakással, 8 és fél hold kútú minőségű termő szőlő idei termés, épülettel, pincével 750.000, termés nélkül 550.000.

Átadó: három szobás szép lakás.

Keresetnek: Templom-tér tájékon gyárnak telek épületekkel, jó minőségű birtok 50-150 holdig, 2-3 szobás ház nagyobb területtel.

Csapó, Str. Akadémia-u. 6, 3-6-ig

Eladó

kicsi szőlő, nagyon szép 3 szoba konyhás, télen is lakható nyaralóval, mely teljesen új, modern épület. Terrasz, kocsiszin istálló, pince, kerek kút — Eladó 2 és fél katasztrális hold szántóföld egy szoba konyhás cseréptetős házzal. Mindkettő közel a városhoz. — Értekezhetni:

Kortsmáros Lászlónál

Strada I. C. Brătianu No. 22. Szaniszló-utca 22 szám.

Nr. 278-1924. np.

Árverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Mezey Izidor oradea-marei lakos megkeresésére az átvételben késedelmes vevő veszélyére és költségére 580 kilogramm merinói zsíros gyapjú Oradea-Mare, Parcul Traian 1. szám alatt levő irodai helyiségben 1924. évi július hó 21. napján, délután 4 órakor közbejöttömme a kereskedelmi törvény 351. § a értelmében nyilvános árverésen el fog adni.

Árverési feltételek:

1. Kikiállási ár kilogrammonként 110 Lei, az ár azonban ezen értéken alól is el fog adni.
2. Az ár csak egy tömegben adatik el.
3. Árverelni szándékozók kötelesek a kikiállási ár 10%-át bálnapénz gyanánt az eljáró közjegyző kezéhez készpénzben lefizetni.
4. Eladó az ár minőségéért szavatosságot nem vállal.
5. Vevő köteles a vételárát és a vételi illetéket azonnal lefizetni, az árut átvenni és a raktárhelyiségből elszállítani.
6. Az ár megtekinthető Mezey Izidor eladó közbejöttével, aki lakik Oradea-Mare, Piața Unirii Nr. 12.

Oradea-Mare, 18. 17. Iulie 1924.

Ioan Oandrea,
notar public.

1153



Új manométer érkezett

ezen megbízható műszer már 380 leutól kezdve kapható. Villanykörte minden feszültségre és alakban. Telefongép és alkatrészek ab raktár Oradea-Mare

Rajz Andor

electromechanikus Str. Cosbuc (Szatárdi-utca) 9. szám

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kéren árajánlatot

C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkezdvezmény

Harántgataluk (Stamping)

Purógépek

Hydraulikus prések

Olajgyártó berendezések

Fogaskerék marások 1000X400 mm-ig

Transmissiók, függőgyámok és csapágyak

Mindenfajta vas- és fémöntés.

C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkezdvezmény

Kéren árajánlatot

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Sonnenfeld Adolf nyomda Réssy-Társ.

Eladó ház

két utcára nyíló, elfoglalható két szoba, előszoba, fürdőszoba lakással, nagy kerttel, olcsón eladó.

Ért. kezetheti:

Rosenberg

testékeztetés Rimanóci utca 2 sz.

Eladó nagyon szép kézmunka szőrok, függönyök, abrosz szalvétával, mihók, zsebkendők, aranyterítők, montrozatlan diványpárna, file csipke és betét, álló lámpához szép ernyő — Reg. Ferd nand (Rákóczi)-ut 30. jobbra Szász. 621

Közmunkához apró-kockás papír, egész nagy ívekben kapható a Hegedüs Hirlaprodában. 924H

1 fehér rézszes gyermekágy, feltétlen tisztá, eladó Strada Nic. Iorga (Zöldia-ucca) 6. sz. 1. em. 1. 918

Házvezetést keres vidékre csendes természetű, szőlő, szilva, tanyai életet s egyszerűséget szerető 35-40 éves, gyermektelen urinó szeméjében egyedülálló gazdassági igazgató. Ajánlatokat a kiadóba kérek.

Eladó olcsón sürgősen kisebb magánház. Strada Battyányi 4. Veres. 907H

LAKÁS

Két szoba fürdőszobás lakásomat Beöthy-utca elején elcserélném 3-4 szobás fürdőszobás lakással. Ajánlatokat az Atlantic filmvállalathoz, Szalárdi-utca 2. 919

A központban butorított lakását magas bért fizet. Cim a kiadóban. H929

Különfélék

Egyszerű női ruhák 100, elegáns 150-300 leiért, férfi seym ingek és téhennűk olcsón és izélesen készülnék Nilgész telep 100-62, Schwarzc-ház. 805

Telek-utca 27. számú ház eladó. Értekezni Kardosné Szilgietti-utca 9. 935

Bizományba elfogadok porcellán, kézmunkákat, téhennűt. Szász, Rákóczi-ut 30. jobbra. 623 H.

Jómenetű vidéki timár-üzemhez társat keresek 100-150 000 Lei befektetéssel, szakképzettség nem fontos. Cim a kiadóban. 928

Pénzkölcsön betáblázásra, bármilyen biztosítéka azonnal kapható. Különbejárati szobákat, lakásokat leggyorsabban közvetünk. Iroda Pável-u. 5 933

Egy jókarban levő hosszú zongora bérbeadó. Strada Bajza-utca 7. 937

Ütővel, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban, 20 leutól kezdve készülnék Zenker fényképszéknél, Str. I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek este fél 8-ig.